

Geen vertrouwen in de wijk

Ook in Europa neemt in etnisch gemengde wijken zowel bij allochtonen als bij autochtonen het onderling vertrouwen af, concluderen **Bram Lancee** en **Jaap Dronkers**.

In Nederlandse buurten waar de etnische diversiteit toeneemt, wordt het vertrouwen dat mensen in hun buurt hebben lager. Bovendien hebben etnisch verschillende buuren minder vertrouwen in elkaar dan buuren van dezelfde afkomst. Deze uitkomsten gaan op voor zowel allochtonen als autochtonen. Dit blijkt uit onderzoek, uitgevoerd aan het Europees Universitair Instituut in Florence. Deze resultaten komen overeen met die Robert Putnam vond voor de VS.

Voor het eerst in Nederland (en ook in Europa) is onderzoek gedaan naar de relatie tussen etniciteit en vertrouwen in de buurt, gebaseerd op een groot aantal wijkgegevens van het CBS en het databestand 'Sociale Positie en Voorzieningsgebruik Allochtonen' (SPVA). De analyses in het onderzoek zijn gebaseerd op meer dan 5.000 interviews met autochtone Nederlanders, Turken, Marokkanen, Antillianen en Surinamers. Op het SPVA-databestand is een groot deel van het Nederlandse integratiebeleid gebaseerd.

In buurten waar veel allochtonen van verschillende etnische groepen wonen, is het vertrouwen

dat mensen in hun buuren en in hun buurt hebben lager. Omgekeerd houdt dit in dat in buurten waarin slechts weinig verschillende etnische groepen wonen, het vertrouwen in buuren en buurt hoger is. De resultaten bevestigen het beeld dat in deze krant van 30 juni 2007 werd geschetst door Robert Putnam.

In de VS is het vertrouwen lager in buurten waar de etnische diversiteit groter is. Het onderzoek laat zien dat ook in Nederland, met zijn uitgebreide sociale verzekeringsstelsel en geringere inkomensongelijkheid, een negatief verband tussen etnische di-

het vertrouwen van bewoners.

Ondanks deze negatieve relatie, lijkt etnische diversiteit geen racistische sentimenten jegens specifieke etnische groepen te veroorzaken. In meer etnisch diverse buurten bestaat geen negatievere houding ten opzichte van allochtonen, ook niet van de autochtone Nederlanders die in die buurten wonen. Het hebben van een allochtone buur heeft zelfs een positief effect op het interetnische vertrouwen. Met andere woorden, de sociale afstand tot andere etnische groepen is niet lager in etnisch diverse wijken.

Wat betekenen deze resultaten?

Minder vertrouwen jegens elkaar in etnische buurten heeft met racisme niets te maken

versiteit en vertrouwen in de buurt bestaat. In de woorden van Putnam: door grote etnische verschillen kruipen mensen in hun schulp.

Deze relatie wordt niet veroorzaakt door individuele kenmerken als opleidingsniveau, taalvaardigheid, inkomen en woningbezit. Ook niet door buurtkenmerken als de inkomensongelijkheid, bevolkingsdichtheid, opleidingsniveau, criminaliteit en leeftijdsopbouw in de buurt. Dit betekent dat, zelfs wanneer men in de analyse rekening houdt met bovengenoemde verschillen tussen mensen en buurten, er nog steeds een negatieve relatie bestaat tussen etnische diversiteit in de buurt en

Als in meer 'gemengde' buurten het vertrouwen in de buurt lager is, kan beleid dat is gericht op het mixen van diverse bevolkingsgroepen tot gevolg hebben dat het vertrouwen van mensen in hun omgeving daalt. Dat een laag vertrouwen in etnisch diverse buurten niet betekent dat men racistische vooroordelen jegens andere etnische groepen koestert, toont bovendien aan dat het fout is om de verschillende effecten van etnische diversiteit op één hoop te gooien. In de publieke discussie worden deze twee zaken te gemakkelijk gelijkgesteld.

Een derde conclusie is dat het negatieve verband tussen etniciteit en vertrouwen opgaat voor zo-

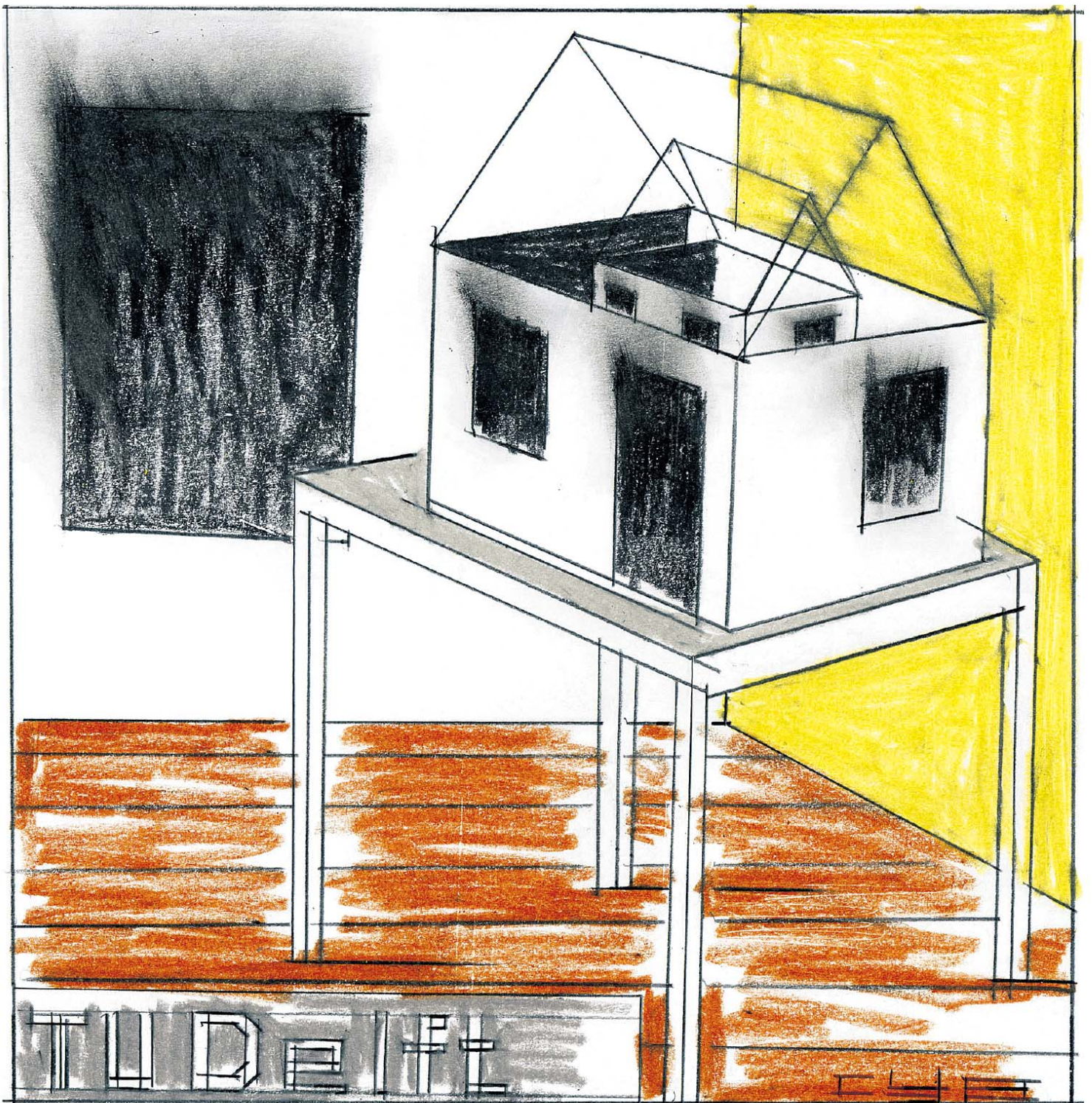
wel de autochtone als de allochtone bewoners. Kortom, etnisch gemengde wijken verlagen bij alle etnische groepen het onderlinge vertrouwen, niet alleen bij de autochtonen. Ook dit laat zien dat weinig vertrouwen in buurt en buuren iets anders is dan het hebben van racistische opvattingen jegens specifieke etnische groepen.

Dit betekent overigens niet dat burgers in Europese samenlevingen met meer etnische groepen minder vertrouwen in de samenleving hebben. Eerder Nederlands en Belgisch onderzoek laat zien dat verschillen in vertrouwen van burgers van verschillende Europese samenlevingen niet verklaard kunnen worden aan de hand van de etnische diversiteit van die landen, maar eerder door politieke factoren, zoals inkomensongelijkheid of instroom van asielzoekers. Sociale processen in wijken kunnen dus niet gelijkgesteld worden met processen op het niveau van samenlevingen.

Bram Lancee en Jaap Dronkers zijn verbonden aan het Europees Universitair Instituut in Florence. Dit onderzoek presenteren zij 15 mei op een conferentie van de Belgische Koninklijke Academie van Wetenschappen in Brussel.

▶ Lees het volledige artikel via de homepage van de eerste auteur: <http://www.eui.eu/Personal/Researchers/Lancee/trust.pdf>

▶ Lees het verhaal van Putman op nrc.nl/opinie

Tekening Cyprian Koscielniak